

סוגיות נבחרות בכאב - מורכבות תופעת הפלצבו

שם המרצה: פרופ' מיכל גרנות

דוא"ל granot@research.haifa.ac.il

שנה"ל תשפ"ד - סמסטר א' - יום שני 10:15-12:00

הקורס מיועד לחשוף את הלומדים להכרה מעמיקה יותר של מורכבות תופעת הכאב דרך מיקוד בתופעת הפלצבו והנוצבו האנלגטי. תכני הלימוד יעסקו במנגנונים המעורבים בפיזיולוגיה ובפתופיזיולוגיה של כאב כבסיס להעמקת הידע על ההיבט הקוגניטיבי והשפעתו על השונות בין אישית בתגובה ובתפיסה של כאב כמו גם התגובה להתערבויות טיפוליות שונות. יינתן דגש לאופן בו תהליכים קוגניטיביים, בעיקר ציפייה והתניה לצד למידה חברתית, ואלמנטים הכרוכים בטקס הטיפול, בעמדות המטפלים ואיכות הקשר הטיפולי מעצבים את תגובת הפלצבו לכאב ואיזה ביטויים יש לכך במוח.

יוצגו תיאוריות עדכניות המדגימות מודלים ביולוגיים, אישיותיים וחברתיים המתארים את הביטויים הייחודיים של פלצבו ונוצבו ואת השונות הבין והתוך אישית בביטוי התופעה בהקשרים שונים כגון מגדר. דגש ייחודי יינתן לאופן בו תופעות הפלצבו והנוצבו מושפעים מההקשר (קונטקסט) כמו גם הקשר בין מטפלים למטופלים, הדרכה, תמיכה ומתן תקווה וכיצד מרכיבי העשייה הסיעודית והקשר הטיפולי יכול להעצים או להפחית את תגובת הפלצבו. בנוסף, יערכו דיונים על השלכות תופעת הפלצבו בפיתוח התערבויות בעיקר תרופתית ועל האופן בו נחקרת יעילות ההתערבות תוך התייחסות לאפקט הפלצבו בתחומים נוספים.

הקורס מכין לקראת עבודה סמינריונית שתציג אספקט ספציפי הקשור לנושא הנלמד. לאורך הקורס תתקיים הדרכה לקראת כתיבת עבודה מסכמת בנושא ספציפי בה מודגמת העמקת הידע בהקשר לתופעת הפלצבו לצד חידוד הקריאה המקצועית והחשיבה הביקורתית על איכות המחקר בתחום. במהלך הקורס תיבנה התשתית לכתיבה העבודה שתייצג הבעת עמדה, יכולת להעלות השערה או לזהות שאלה כביטוי לראייה אינטגרטיבית של החקר בנושא הנבחר. יינתן דגש לפיתוח ראייה רב ממדית תוך ליווי והנחייה כיתתית ופרטנית.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה והשתתפות פעילה במפגשים. (היעדרות מעל 20% לא תאפשר הגשת עבודה מסכמת).
2. הגשת רפרט ועבודה מסכמת

הנחיות מפורטות לכתיבת העבודה והכנת הרפרט יועלו לאתר המודל ויוסברו בפירוט בתחילת הקורס

ספרות מומלצת לקריאה:

Strijkers, R. H., Schreijenberg, M., Gerger, H., Koes, B. W., & Chiarotto, A. (2021). Effectiveness of placebo interventions for patients with nonspecific low back pain: a systematic review and meta-analysis. *Pain, 162*(12), 2792-2804.

Piano, L., Ritorto, V., Vigna, I., Trucco, M., Lee, H., & Chiarotto, A. (2022). Individual patient education for managing acute and/or subacute low back pain: little additional benefit for pain and function compared to placebo. A systematic review with meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of Orthopaedic & Sports Physical Therapy, (0)*, 1-47.

Annoni, M. (2018). The ethics of placebo effects in clinical practice and research. In *International review of neurobiology* (Vol. 139, pp. 463-484). Academic Press.

Colloca, L., & Grillon, C. (2014). Understanding placebo and nocebo responses for pain management. *Current pain and headache reports, 18*(6), 419.

Palese, A., Rossetini, G., Colloca, L., & Testa, M. (2019). The impact of contextual factors on nursing outcomes and the role of placebo/nocebo effects: a discussion paper. *Pain reports, 4*(3).

Cadorin, L., Rossetini, G., Testa, M., Geri, T., & Palese, A. (2020). The awareness of contextual factors, placebo and nocebo effects among nursing students: Findings from a cross-sectional study. *Nurse education in practice, 42*, 102670.

Petrie, K. J., & Rief, W. (2019). Psychobiological mechanisms of placebo and nocebo effects: pathways to improve treatments and reduce side effects. *Annual review of psychology, 70*, 599-625.

Blasini, M., Corsi, N., Klinger, R., & Colloca, L. (2017). Nocebo and pain: an overview of the psychoneurobiological mechanisms. *Pain reports, 2*(2).

Bartels, D. J., van Laarhoven, A. I., van de Kerkhof, P. C., & Evers, A. W. (2016). Placebo and nocebo effects on itch: effects, mechanisms, and predictors. *European journal of pain, 20*(1), 8-13.

Dodd, S., Dean, O. M., Vian, J., & Berk, M. (2017). A review of the theoretical and biological understanding of the nocebo and placebo phenomena. *Clinical therapeutics, 39*(3), 469-476.

Vambheim, S. M., & Flaten, M. A. (2017). A systematic review of sex differences in the placebo and the nocebo effect. *Journal of pain research, 10*, 1831.